

Nr 574.

Av herr **Severin** i Gävle och fröken **Nygren**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 231, angående vissa åtgärder till främjande av bostadsförsörjningen.

I proposition nr 231 till årets riksdag har bl. a. frågan om den statliga långivningen till radhusanläggningar med gemensam panncentral upptagits till behandling och förslag framlagts, att till dylika anläggningar egnahemslån skola kunna utgå, därest varje lägenhet förvaltas av resp. bostadshavare. Såsom i propositionen understrukits kan redan nu tertiärlån och kapitalsubvention i form av tillägsslån enligt 1946 års tertiärlånekungörelse i princip beviljas till vilka radhusanläggningar som helst. Den kapitalsubvention, som enligt sistnämnda kungörelse kan erhållas, understiger emellertid — i de flesta kommuner avsevärt — den subvention som är avsedd att lämnas till enfamiljshus enligt det nya egnahemslånet. Departementschefen har i proposition nr 231 framhållit, att det synes tveksamt, huruvida motiv föreligger för en utvidgning av stödet, som innebär att till radhusanläggningar i enlighet med vad som ovan nämnts skall kunna beviljas egnahemslån. Produktionskostnaderna per lägenhet för ifrågakommande radhusanläggningar torde bli lägre än kostnaderna för ordinarie enfamiljshus. Erhålles till lägenheter i radhusanläggningar samma kapitalsubvention som till enfamiljshus, kommer en relativt större del av produktionskostnaderna att subventioneras, vilket kan synas omotiverat, då de årliga kapitalkostnaderna i fråga om radhusanläggningar redan vid en relativt lika stor kapitalsubvention skulle bli lägre än beträffande egnahem av normal storlek. I propositionen anföres emellertid, att skillnaderna i kostnadshänseende icke kunna förväntas bli särskilt stora och att ett avvisande av ansökningar om egnahemslån till ifrågavarande radhusanläggningar skulle kunna få icke önskvärda konsekvenser. Risk föreligger att under sådana förhållanden vederbörande lånesökande skulle slopa den gemensamma panncentralen och i stället utrusta varje lägenhet med värmepanna. Departementschefen anför med hänsyn härtill följande:

Jag förordar alltså, att tills vidare egnahemslån må beviljas till radhusanläggningar med gemensam panncentral under förutsättning att varje lägenhet förvaltas av resp. bostadshavare. Jag anser vidare, att egnahemslån bör kunna beviljas jämväl till enfamiljshus med gemensam panncentral. I anslutning härtill får jag emellertid anföra vissa allmänna synpunkter på frågan om det statliga stödet till bostadshus av olika typ.

Det statliga stödet till bostadsbyggandet är icke enhetligt. Sålunda gälla särskilda bestämmelser för å ena sidan enfamiljshus och å andra sidan flerfamiljshus. Till de förra kommer fr. o. m. den 1 juli 1948 att utgå en kapitalsubvention med ett belopp av 4 000 kronor per egethem. Lån inklusive subvention komma att beviljas intill 90 procent av produktionskostnaden. Kapitalsubventionen för flerfamiljshus varierar från ort till ort. Den är i allmänhet per lägenhet räknat mindre än subventionen till enfamiljshus. Lån beviljas på olika villkor till skilda företagarkategorier. Av intresse i detta sammanhang äro särskilt de villkor, som gälla beträffande av kommun och allmännyttigt företag förvaltade företag. Lån beviljas till dylika företag intill 100 procent av produktionskostnaden. Staten svarar för vissa förluster under förvalningstiden. Till hushåll i lägenheter tillhörande dylikt företag kan jämväl beviljas ett löpande bidrag, trekronorsbidrag. Hållpunkter för en bedömning av frågan huruvida berörda skillnader mellan det statliga stödet till flerfamiljshus å ena och stödet till enfamiljshus å den andra sidan påverkar bostadsbyggandets inriktning på olika hustyper saknas f. n. Jag förutsätter, att det bostadspolitiska centralorganet följer denna fråga med uppmärksamhet och i samband därmed undersöker, under vilka förutsättningar statligt stöd bör utgå till egnahem och radhus, vilka äro avsedda att uthyras.

Såsom framgår av det ovan anförda, som i korthet anger vad som anförts i propositionen i berörda fråga, har departementschefen med tveksamhet velat förorda egnahemslån till radhusanläggningar med gemensam panncentral. Denna tveksamhet synes vara i hög grad befogad. Enligt det beslut, som riksdagen fattade 1947 angående långivningen efter 1 juli 1948 till byggandet av enfamiljshus, skall till egethem (enfamiljshus) kunna utgå en kapitalsubvention i form av en räntefri stående del med 4 000 kronor och till tvåfamiljshus en subvention av 6 000 kronor. Om riksdagen beslutar i enlighet med förslaget i propositionen nr 231 beträffande långivningen till radhusanläggningar, kommer en radhuslägenhet att erhålla en kapitalsubvention som uppgår till 4 000 kronor, medan till varje lägenhet i ett tvåfamiljshus motsvarande subvention kan uppgå endast till 3 000 kronor. Med hänsyn bl. a. härtill måste det anses såsom i hög grad befogat att avvakta den undersökning av frågan under vilka förutsättningar statligt stöd bör utgå till egnahem och radhus, vilka äro avsedda att uthyras, som skall verkställas av det bostadspolitiska centralorganet, innan beslut fattas om långivningen till radhusanläggningar.

Några betydande olägenheter bör detta icke komma att medföra, då denna undersökning torde kunna vara färdigställd i så god tid, att riksdagen 1949 kan taga ställning till berörda fråga. Skulle riksdagen icke kunna ansluta sig till den uppfattningen, att ställningstagande i själva sakfrågan bör ske först då ifrågavarande undersökning verkställts, tala starka skäl för att när egnahemslån beviljas till radhusanläggningar med gemensam panncentral, kapitalsubventionen i form av räntefristående del begränsas till 3 000 kr. per lägenhet.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställas,

att riksdagen måtte besluta avslå förslaget i proposition nr 231 att tills vidare egnahemslån må beviljas till radhusanläggningar med gemensam panncentral under förutsättning att varje lägenhet förvaltas av resp. bostadshavare och hemställa, att de förslag, vartill det bostadspolitiska centralorganets utredning av berörda fråga kunna föranleda, framläggas för riksdagen 1949, eller att riksdagen, för den händelse detta yrkande icke bifalles, beslutar att beträffande egnahemslån, som beviljas till radhusanläggningar med gemensam panncentral, kapitalsubventionen i form av räntefristående del begränsas till 3 000 kronor per lägenhet.

Stockholm den 26 maj 1948.

Erik Severin,
Gävle.

Hildur Nygren.
